

13. Jul *Plantaže*

Izvještaj menadžmenta za 2018. godinu

mart 2019. godine

Sadržaj:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE.....	3
2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA.....	8
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	14
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	16
5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	17
6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA.....	18
7. POSLOVNE JEDINICE	18
8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	19
9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM	19
10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA.....	20
11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA	21

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1.Opšte informacije o preduzeću

Naziv društva : “ 13. Jul – Plantaže” a.d. Podgorica

Adresa: Put Radomira Ivanovića br. 2

Pib : 02016281

Šifra djelanosti: 0121

Godina osnivanja: 1963.

Registrovano u CRPS-u: 4-000895/031, datum 10.07.2018.

1.2.Osnovna/pretežna i pomoćne delatnosti poslovanja

Djelatnost društva je proizvodnja, prerada i promet poljoprivrednih proizvoda, proizvodnja vina i žestokih pića, proizvodnja loznog i voćnog sadnog materijala, proizvodnja ribe i riblje mlađi- kalifornijska pastrmka, ugostiteljstvo i trgovina.

1.3.Osnovni proizvodi i usluge koje preduzeće nudi

Kamen temeljac razvoja crnogorskog vinogradarstva i proizvodnje vina bio je projekat “Ćemovsko polje” (1977-1982) kada je počela sadnja vinove loze na površini od 2.000ha. Danas ukupna površina poljoprivrednog zemljišta kompanije iznosi 3.500ha, od čega je 2.310ha pod zasadima vinograda (što čini gotovo 90% ukupnih vinogradarskih površina u Crnoj Gori) i 60ha zasada breskve i nektarine.

Godišnja proizvodnja grožđa, sa oko 11 miliona čokota, iznosi 20 mil. kg vinskog i 2 mil. kg stonog grožđa, a proizvodnja breskve od 700 hilj .kg. Tri vinska podruma imaju ukupni kapacitet 33 mil. lit., sa prosječnom godišnja proizvodnja od 13 mil. flaširanih proizvoda vina i prirodnih rakija.

Ribnjak proizvodi prosječno 100.000kg kalifornijske pastrmke, a nalazi se u neposrednoj blizini izvora pitke vode “Mareza”. U sopstvenoj proizvodnji kompanije proizvodi se godišnje oko 500.000 komada loznih kalemova. Radi očuvanja autohtonih sorti vinove loze, usvojili smo najnoviju tehnologiju proizvodnje loznih kalemova na podlogama koje odgovaraju vinogradarskim terenima Ćemovskog polja i Crne Gore. Zahvaljujući površini od 40 ha matičnjaka loznih podloga, uspijevamo obezbijediti dovoljnu godišnju proizvodnju za obnavljanje našeg vinograda, a posebno starih zasada pod autohtonim sortama. Sa oko 10.000 stabala maslina počelo se takođe sa proizvodnjom maslinovog ulja.

Kompanija takođe posjeduje dva restorana, više maloprodajnih objekata, a u okviru Vinskog puta omogućene su individualne i grupne posjete našoj vinariji.

Pregled flaširanih proizvoda:

1. Vina:

1.1. Klasična linija

- 1.1.1. Crnogorski Krstač
- 1.1.2. Crnogorski Chardonnay
- 1.1.3. Crnogorski Sauvignon
- 1.1.4. Crnogorski Rose
- 1.1.5. Crnogorski Vranac
- 1.1.6. Crnogorski Merlot
- 1.1.7. Crnogorski Cabernet

1.2. Pro corde

- 1.2.1. Vranac Pro corde

1.3. Premium

- 1.3.1. Pro Anima Cardonnay sauvgnon
- 1.3.2. Pinot blanc pro anima
- 1.3.3. Luča
- 1.3.4. Vladika
- 1.3.5. Vranac Barique
- 1.3.6. Chardonay Barique
- 1.3.7. Medun
- 1.3.8. Epoha
- 1.3.9. Regina

1.4. Selekcija

- 1.4.1. Stari podrum
- 1.4.2. Stari podrum zlatna berba
- 1.4.3. Stari podrum cabernet souvinon 2012

1.5. Ultra premium

- 1.5.1. Vranac Rezerve
- 1.5.2. Premier

1.6. Kraljevska selekcija

- 1.6.1. Kraljevski Krstač
- 1.6.2. Kraljevski Vranac
- 1.6.3. Kraljevska Kruna
- 1.6.4. Kraljevski Val

2. Pjenušava vina

- 2.1. Ekstra suvi Val
- 2.2. Polusuvi Val
- 2.3. Val Rose

3. Rakije

- 3.1. Lozova rakija
- 3.2. Prvijenac
- 3.3. Kruna
- 3.4. Voćna rakija breskva

1.4. Vlasništvo i struktura kapitala na 31.12.2018.

<i>AKCIONARI</i>	<i>Kapital</i>	<i>Strukt.u %</i>	<i>Broj akcija</i>
<i>Investiciono – razvojni fond</i>	<i>20,372,538 €</i>	<i>22.23%</i>	<i>39,844,589</i>
<i>Republički fond penzijskog i invalid.osiguranja</i>	<i>19,701,015 €</i>	<i>21.50%</i>	<i>38,531,225</i>
<i>Zavod za zapošljavanje RCG</i>	<i>7,817,625 €</i>	<i>8.53%</i>	<i>15,289,703</i>
<i>Vlada Crne Gore</i>	<i>3,361,148 €</i>	<i>3.67%</i>	<i>6,573,730</i>
<i>Societe Generale Montenegro</i>	<i>8,458,570 €</i>	<i>9.23%</i>	<i>16,543,262</i>
<i>Investicioni fondovi</i>	<i>2,994,759 €</i>	<i>3.27%</i>	<i>5,857,147</i>
<i>Fizička lica</i>	<i>25,045,004 €</i>	<i>27.33%</i>	<i>48,982,992</i>
<i>Kastodi računi - fizička lica</i>	<i>3,172,231 €</i>	<i>3.46%</i>	<i>6,204,247</i>
<i>Ostala pravna lica</i>	<i>730,698 €</i>	<i>0.80%</i>	<i>1,429,098</i>
UKUPNO:	91,653,589 €	100.00%	179,255,993

Broj akcija: 179.255.993 Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 0,5113 €. Vrijednost akcijskog kapitala na dan 31.12.2018god. iznosi 91.653.589 €.

1.5. Organizaciona struktura

1.6. Skupština akcionara, Odbor direktora i izvršni direktor

Kompanija je 2002. godine formirana kao akcionarsko društvo, a tradicija je da se skupština održava na dan firme.

Skupštinu akcionara kao najviši organ Društva čine svi akcionari. Sve akcije kompanije su obične akcije koje vlasnicima daju ista prava. Akcije se kotiraju na Montenegro berzi na A listi.

Odbor direktora ima sedam članova koje bira Skupština akcionara.

- Prof. dr. Veselin Vukotić, predsjednik
- Prof. dr. Božo Mihailović, član
- Dušan Perović, član
- Mr Đorđije Rajković, član
- Radule Raonić, član
- Sead Šahman, član
- Anica Hajduković, član

Izvršni direktor je dipl.ecc. Verica Maraš.

1.7. Korporativno upravljanje

Kompanija primjenjuje korporativno upravljanje, koje predstavlja sistem za upravljanje i kontrolu privrednog društava. Kompanija sa dobrim korporativnim upravljanjem uliva veće povjerenje. Kodeks korporativnog upravljanja je skup najboljih preporuka u vezi korporativnog upravljanja. Kodeks uključuje crnogorsko zakonodavstvo, principe poslovne etike, i međunarodno preporučenu najbolju praksu odgovornog i dobrog korporativnog upravljanja.

1.8. Cilj

Jedan od imperativa poslovanja naše kompanije je da budemo najbolji u onome što radimo, u svim aspektima poslovanja. Nastojimo da ovo pravilo ispunjavamo od ponašanja prema i među zaposlenima do krajnjih potrošača, kako u proizvodnim procesima tako i u plasmanu i kompletnom sistemu djelatnosti. Kako bi ispoštovali sve što se očekuje od jedne uspješne i odgovorne kompanije, od prvog dana poslovanja, odlučili smo da poštujemo sve standarde u sistemu proizvodnje i usluga. Insistiramo na održivosti, kvalitetu svih naših proizvoda kao i zadovoljstvu potrošača, odgovarajući na sve izazove savremenog doba kao i budućeg vremena.

1.9. Misija

Kompanija „13jul-Plantaže“ domaćinski i znalački upravlja kapitalom naših akcionara, uz poštovanje dugoročnih interesa potrošača, klijenata, zaposlenih, ekološkog okruženja i društvene zajednice kojoj pripada. Svjetski kvalitet proizvoda kojim smo zadobili lojalnost potrošača uvijek će se njegovati i unapređivati. Mi želimo da kao i do sada budemo omiljeni proizvođači i tržišni lideri, a naši proizvodi dostojni predstavnici Crne Gore u svijetu.

1.10. Vizija

Naša vizija opisuje ono što mi jesmo i što želimo da postignemo, to jest standarde kojima mjerimo naše odluke i akcije. Naša vizija je da budemo moderno, inovativno i efikasno preduzeće koje pruža vrhunsku uslugu i doprinosi višem kvalitetu života naših klijenata.

1.11. Marketing kampanje

U toku 2018.godine imali smo 3 kampanje:

- ❖ Hvala na povjerenju
- ❖ Bregović
- ❖ Malvazija

Kampanja *HVALA NA POVJERENJU* imala je za cilj zahvalnost potrošačima i promociju proizvoda. Naime, kako su vina Plantaža svjetski priznata i poznata, što su dokazala brojna takmičenja i ocjenjivanja vina kao i veliki broj vjernih kupaca.

Kampanja Bregović imala je za cilj promociju kompletnog asortimana uz jedno od svjetskih poznatih imena.

Kampanja Malvazija imala je za cilj promociju novog vina kroz slogan „NOVI KARAKTER LJETA“.

Plantaže potvrdu za vrhunski kvalitet vina, dobijaju od renomiranih svjetskih stručnjaka, sudija i degustatora sa najprestižnijih vinskih takmičenja.

Niz priznanja nastavio se i 2018. godine, koja je oborila prošlogodišnji rekord, jer su Plantaže upravo u godini kada su proslavile 55 godina postojanja, osvojile rekordne 44 medalje sa najvećih svjetskih vinskih nadmetanja.

Posebno važna i velika nagrada stigla je iz Njemačke, gde je najnovije crveno vino u portfoliju Plantaža, „Epoha“ iz berbe 2012, osvojilo veliku zlatnu medalju, i to u konkurenciji od gotovo 7.000 vina iz svih djelova svijeta. Zlatni niz nastavio se na vinskoj smotri **Vino Ljubljana 2018**, odakle je stigao čitav niz medalja za naša vina. Ubrzo nakon toga, sa ocenjivanja **BIWC 2018** u Sofiji, stigao je Veliki trofej za najbolje autohtono crveno vino Balkana i to za Vranac Premijer iz 2009. Niz se nastavio sa novih 8 medalja sa ocenjivanja Decanter DWWA 2018, a odmah zatim stigle su sjajne vijesti i sa **Decanter Asia Wine Awards**, koje je najznačajnije nadmetanje vina iz cijelog svijeta u Aziji, gdje su Plantaže osvojile srebro za Epohu, Premijer, Vranac Reserve, kao i 4 bronzane medalje i tradicionalnu preporuku za Vranac Pro Corde. Nakon Azije na međunarodnom takmičenju **AWC Vienna** održanom u Beču, osvojene su zlatne medalje za vina Epoha, Vranac Reserve i Premijer, dok su srebrne medalje osvojila vina Vladika, Vranac i Vranac Pro Corde. Svjesni smo da samo uz svjetske nagrade i preporuke vinskih stručnjaka, možemo osvajati tržišta koja su sve više sofisticirana i imaju sve kompleksnije prohtjeve, a mi se trudimo da uvijek imamo proizvode koje tim ukusima odgovaraju.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

U nastavku je pregled pozicija Bilansa stanja i Bilansa uspjeha za posljednje 4 godine:

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA					
POZICIJA	Red ni Broj	2015	2016	2017	2018
AKTIVA					
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001	0 €	0 €	0 €	0 €
B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002	72,009,519 €	69,671,807 €	71,882,303 €	76,141,872 €
I. GOODWILL	003	0 €	0 €	0 €	0 €
II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	11,268 €	10,918 €	10,421 €	14,826 €
III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005	68,786,642 €	66,062,763 €	68,013,093 €	72,282,921 €
1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	50,557,951 €	48,532,064 €	50,169,425 €	53,832,754 €
2. Investicione nekretnine	007	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Biološka sredstva	008	18,228,690 €	17,530,699 €	17,843,667 €	18,450,167 €

IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009	3,211,609 €	3,598,126 €	3,858,790 €	3,844,124 €
1. Učešća u kapitalu	010	3,198,501 €	3,588,294 €	3,852,235 €	3,840,847 €
2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012	13,108 €	9,831 €	6,554 €	3,277 €
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013	0 €	0 €	0 €	0 €
D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014	0 €	0 €	0 €	0 €
E. OBRтна SREDSTVA	015	59,018,051 €	61,885,241 €	64,857,994 €	66,995,937 €
I. ZALIHE	016	42,597,180 €	45,041,114 €	47,032,960 €	48,289,960 €
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017	16,420,871 €	16,844,127 €	17,825,034 €	18,705,977 €
1. Potraživanja	018	15,232,701 €	15,501,730 €	16,171,952 €	15,775,888 €
2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Kratkoročni finansijski plasmani	020	944,431 €	1,184,922 €	1,450,583 €	1,469,605 €
4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021	154,206 €	137,058 €	160,139 €	1,139,839 €
5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022	89,534 €	20,417 €	42,361 €	320,644 €
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023	131,027,570 €	131,557,048 €	136,740,297 €	143,137,809 €
PASIVA					
A. KAPITAL (102 do 109)	101	103,940,467 €	105,836,345 €	107,708,802 €	109,411,601 €
I. OSNOVNI KAPITAL	102	91,653,589 €	91,653,589 €	91,653,589 €	91,653,589 €
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103	0 €	0 €	0 €	0 €
III. REZERVE	104	7,399,652 €	7,152,703 €	7,038,640 €	6,917,158 €
IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI	105	165,409 €	215,738 €	498,166 €	499,734 €
V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI	106	0 €	0 €	-2,240 €	-2,240 €
VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107	4,721,817 €	6,814,315 €	8,520,646 €	10,343,360 €
VII. GUBITAK	108	0 €	0 €	0 €	0 €
VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109	0 €	0 €	0 €	0 €
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110	6,005,381 €	3,692,296 €	10,427,146 €	13,429,215 €
I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111	391,635 €	399,780 €	399,730 €	325,101 €
II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112	5,613,746 €	3,292,516 €	10,027,416 €	13,104,114 €
1. Dugoročni krediti	113	5,613,746 €	3,292,516 €	6,963,906 €	10,851,470 €
2. Ostale dugoročne obaveze	114	0 €	0 €	3,063,510 €	2,252,644 €
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115	2,247,744 €	2,321,590 €	2,370,386 €	2,420,500 €
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116	18,833,978 €	19,706,817 €	16,233,963 €	17,876,493 €
I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117	18,833,978 €	19,706,817 €	16,233,963 €	17,876,493 €
1. Kratkoročne finansijske obaveze	118	6,888,580 €	7,195,450 €	6,332,187 €	8,155,061 €
2. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji	119	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Obaveze iz poslovanja	120	4,580,456 €	5,252,375 €	5,685,637 €	6,227,887 €
4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121	6,273,375 €	6,539,858 €	3,662,468 €	2,995,503 €

5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122	756,150 €	322,112 €	243,509 €	121,484 €
6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123	335,417 €	397,021 €	310,162 €	376,558 €
II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	124	0 €	0 €	0 €	0 €
E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125	131,027,570 €	131,557,048 €	136,740,297 €	143,137,809 €

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA						
Redni broj	Pozicija	Redni Broj	2015	2016	2017	2018
I	POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201	30,323,308 €	30,968,588 €	31,072,892 €	30,425,542 €
1	Prihodi od prodaje	202	28,054,101 €	28,461,276 €	28,857,269 €	29,321,251 €
2	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203	0 €	0 €	0 €	0 €
3	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204	2,209,625 €	2,454,070 €	2,138,146 €	1,057,314 €
4	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205	0 €	0 €	0 €	0 €
5	Ostali poslovni prihodi	206	59,583 €	53,242 €	77,478 €	46,978 €
II	POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207	27,343,603 €	27,381,729 €	28,608,440 €	28,313,528 €
1	Nabavna vrijednost prodate robe	208	496,954 €	312,421 €	305,132 €	328,281 €
2	Troškovi materijala	209	8,308,428 €	8,034,020 €	8,668,656 €	8,115,350 €
3	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	12,034,974 €	13,006,144 €	13,421,264 €	13,699,844 €
4	Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	3,676,055 €	3,470,608 €	3,286,150 €	2,927,797 €
5	Ostali poslovni rashodi	212	2,827,191 €	2,558,536 €	2,927,238 €	3,242,257 €
A	POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213	2,979,706 €	3,586,859 €	2,464,452 €	2,112,014 €
I	FINANSIJSKI PRIHODI	214	55,411 €	68,876 €	141,177 €	127,927 €
II	FINANSIJSKI RASHODI	215	865,764 €	994,214 €	769,852 €	969,436 €
B	FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216	-810,352 €	-925,338 €	-628,675 €	-841,509 €
I	OSTALI PRIHODI	217	416,876 €	432,652 €	1,472,191 €	2,854,254 €
II	OSTALI RASHODI	218	841,389 €	782,791 €	881,018 €	1,443,184 €
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219	-424,514 €	-350,140 €	591,172 €	1,411,070 €
D	REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220	1,744,840 €	2,311,382 €	2,426,949 €	2,681,574 €
E	NETO REZULTAT POSLOV. KOJE JE OBUSTAVLJENO	221	0 €	0 €	0 €	0 €
F	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222	1,744,840 €	2,311,382 €	2,426,949 €	2,681,574 €

G	DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223	0 €	0 €	0 €	0 €
1	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu fin. sredstava raspoloživih za prodaju	224	0 €	0 €	0 €	0 €
2	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme	225	0 €	0 €	0 €	0 €
3	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridr. društava	226	0 €	0 €	0 €	0 €
4	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka)	227	0 €	0 €	0 €	0 €
5	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228	0 €	0 €	0 €	0 €
H	PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229	167,894 €	218,883 €	220,618 €	258,860 €
1	Tekući porez na dobit	230	146,266 €	208,162 €	171,822 €	208,747 €
2	Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231	21,628 €	10,721 €	48,796 €	50,114 €
I	NETO REZULTAT (222+223-229)	232	1,576,946 €	2,092,499 €	2,206,331 €	2,422,714 €
J	ZARADA PO AKCIJI					
1	Osnovna zarada po akciji	233	0.0088 €	0.0117 €	0.0123 €	0.0135 €
2	Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234				

Racio pokazatelji

Finansijski pokazatelji su najčešći i široko rasprostranjeni alati koji se koriste za analizu finansijskog stanja preduzeća. U nastavku su dati pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Pokazatelji likvidnosti

Tekuća likvidnost	2015	2016	2017	2018
Angažovana obrtna sredstva	59,018,051	61,885,241	64,857,994	66,995,937
Tekuće obaveze	18,833,978	19,706,817	16,233,963	17,876,493
Angažovana obrtna sredstva / Tekuće obaveze	3.13	3.14	4.00	3.75

Koeficijent ubrzane likvidnosti	2015	2016	2017	2018
Angažovana obrtna sredstva	59,018,051	61,885,241	64,857,994	66,995,937
Zalihe	42,597,180	45,041,114	47,032,960	48,289,960
Tekuće obaveze	18,833,978	19,706,817	16,233,963	17,876,493
(Angažovana obrtna sredstva - Zalihe) / Tekuće obaveze	0.87	0.85	1.10	1.05

Koeficijent finasijske stabilnosti	2015	2016	2017	2018
Stalna imovina	72,009,519	69,671,807	71,882,303	76,141,872
Kapital	103,940,467	105,836,345	107,708,802	109,411,601
Dugoročne obaveze	5,613,746	3,292,516	10,027,416	13,104,114
stalna imovina/(Kapital+ Dug. Obaveze)	0.66	0.64	0.61	0.62

Pokazatelji zaduženosti

Koeficijent zaduženosti	2015	2016	2017	2018
Ukupne obaveze	24,447,723	22,999,332	26,261,379	30,980,607
Ukupna imovina	131,027,570	131,557,048	136,740,297	143,137,809
Ukupne obaveze/ Ukupna imovina	0.19	0.17	0.19	0.22

Koeficijent finansijkog leveridža	2015	2016	2017	2018
Ukupne obaveze	24,447,723	22,999,332	26,261,379	30,980,607
Ukupan kapital	103,940,467	105,836,345	107,708,802	109,411,601
Ukupne obaveze / Ukupan kapital	0.24	0.22	0.24	0.28

Faktor zaduženosti	2015	2016	2017	2018
Ukupne obaveze	24,447,723	22,999,332	26,261,379	30,980,607
Neraspoređena dobit	4,721,817	6,814,315	8,520,646	10,343,360
Amortizacija	3,676,055	3,470,608	3,286,150	2,927,797
Ukupne obaveze / (Zadržana dobit + Amortizacija)	2.91	2.24	2.22	2.33

Pokazatelji ekonomičnosti

Ekonomičnost	2015	2016	2017	2018
<i>Ukupni prihodi</i>	30,795,595	31,470,116	32,686,260	33,407,724
<i>Ukupni rashodi</i>	29,050,756	29,158,735	30,259,310	30,726,149
<i>Ukupni prihodi / Ukupni rashodi</i>	1.06	1.08	1.08	1.09

Ekonomičnost redovnog poslovanja	2015	2016	2017	2018
<i>Poslovni prihodi</i>	30,323,308	30,968,588	31,072,892	30,425,542
<i>Poslovni rashodi</i>	27,343,603	27,381,729	28,608,440	28,313,528
<i>Poslovni prihodi / Poslovni rashodi</i>	1.11	1.13	1.09	1.07

Pokazatelji profitabilnosti

EBIT	2015	2016	2017	2018
<i>Rezultat prije oporezivanja</i>	1,744,840	2,311,382	2,426,949	2,681,574
<i>Rashodi kamata</i>	630,963	709,775	480,938	672,218
<i>Rezultat prije oporezivanja+ rashodi kamata</i>	2,375,803	3,021,157	2,907,887	3,353,793

EBITDA	2015	2016	2017	2018
<i>Rezultat prije oporezivanja</i>	1,744,840	2,311,382	2,426,949	2,681,574
<i>Rashodi kamata</i>	630,963	709,775	480,938	672,218
<i>Amortizacija i rezervisanja</i>	3,676,055	3,470,608	3,286,150	2,927,797
<i>Rezultat prije op+ Kamate +Amortizacija</i>	6,051,858	6,491,765	6,194,037	6,281,589

3.MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

3.1. Zaštita životne sredine

Kompanija posluje na području grada u dijelu industrijske zone, a sa vinogradima i zasadima breskve pruža se na području Ćemovskog polja u okviru basena Skadarskog jezera.

Usljed sve strožijih zakonskih zahtijeva, razvoja ekonomskih i drugih mjera za unaprijeđenje zaštite životne sredine i zaštite zdravlja korisnika naših proizvoda, rasta brige zainteresovanih strana, rukovodstvo je donijelo odluku da uvede sistem upravljanja zaštitom životne sredine i uvelo Poslovnik o zaštiti životne sredine u cilju unaprijeđenja odnosa prema sredini u kojoj naše preduzeće i njegovi zaposleni žive i rade.

Sistem upravljanja zaštitom životne sredine je uspostavljen u skladu sa zahtjevima standarda *ISO 14001:2004 – Sistemi upravljanja zaštitom životne sredine – Zahtjevi sa uputstvom za primjenu*.

Kompanija dokumentuje, primjenjuje, i održava sistem upravljanja zaštitom životne sredine u cilju sprječavanja i smanjenja zagađenja životne sredine i usaglašavanja svoga sistema sa svim zahtjevima standarda za upravljanje zaštitom životne sredine, zahtjevima iz zakona i propisa i zahtjeva zainteresovanih strana.

Menadžment kompanije je definisao Politiku zaštite životne sredine, koja je jedinstveno utvrđena na nivou preduzeća i sa njom upoznati svi zaposleni u preduzeću kao i sve interne zainteresovane strane.

Politika zaštite životne sredine predstavlja osnovu za planiranje poboljšanja zaštite životne sredine kao i za uspostavljanje posebnih ciljeva i programa upravljanja zaštitom životne sredine.

Projekta kotla na biomasu, koji je pušten u probni rad krajem ove godine, zamijeniće kotao na mazut sa biološki čistim rješenjem smanjiti štetnu emisiju izduvnih gasova u vazduh i svesti je na zakonski prihvatljiv nivo. Ovim projektom imamo zaokružen sistem korištenja lozovine koja se javlja kao otpad iz procesa, uštedu energenata, finansijski benefit i pozitivan uticaj na zaštitu životne sredine.

Za narednu godinu plan je projektovanje i izgradnja postrojenja za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda.

Najviše rukovodstvo u „13. jul – Plantaže“ a.d. opredijeljeno je za neprekidno unaprijeđenje sistema upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001: 2004. Svi zaposleni u „13. jul – Plantaže“ a.d. su opredijeljeni i djeluju na sprječavanju i eliminisanju zagađivanja životne sredine i u tom cilju:

- *Identifikuju sve aspekte životne koji imaju ili mogu imati uticaj na životnu sredinu u cilju sprječavanja zagađenja životne sredine;*
- *Obavljaju svoje poslovne aktivnosti u skladu sa odgovarajućim zakonima, propisima i drugim zahtjevima o zaštiti životne sredine;*
- *Definišu i sprovode pravila organizacije koja nisu predviđena zakonskim propisima, a u cilju poboljšanja sistema upravljanja zaštitom životne sredine;*
- *Obučavaju da preventivno djeluju u sprječavanju zagađenja, štednji resursa i da stalno poboljšavaju sistem zaštite životne sredine;*
- *Štede resurse i energiju, smanjuju ili eliminišu upotrebu štetnih materija i kontrolisano postupaju sa otpadom;*
- *Razmatraju mišljenja i sugestije svih zainteresovanih strana i preduzimaju odgovarajuće mjere u cilju unaprijeđenja zaštite životne sredine;*
- *Informišu poslovne partnere i druge zainteresovane strane o sopstvenom opredjeljenju za zaštitu životne sredine.*

Prilikom identifikacije i vrijednovanja aspekata životne sredine, u „13. jul – Plantaže“ a.d. se razmatraju sljedeće opšte grupe aspekata životne sredine:

- a) Emisije u vazduh;
- b) Ispuštanja u vodu: otvorene vodotokove i tehnološku, atmosfersku i fekalnu kanalizaciju;
- c) Ispuštanje u zemljište;
- d) Korišćenje resursa: sirovina, vode, električne energije, pare i drugih prirodnih resursa;
- e) Uticaj otpadnih i opasnih materija,
- f) Angažovana i emitovana energije: toplote, radijacije, buke, vibracija,
- g) Incidentne situacije i udesi pri kojim može doći do značajnih aspekata na životnu sredinu,
- h) Žalbe zainteresovanih strana

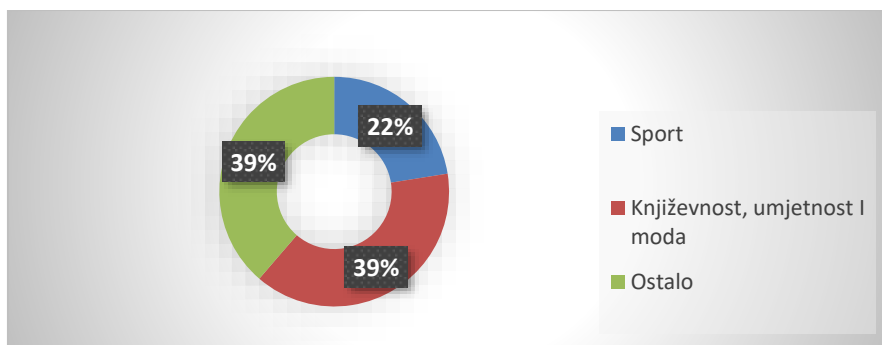
Kompanija je izradila program preventivnih mjera u cilju povećanja nivoa zaštite imovine i poslovanja kompanije.

Preventivne pripreme predstavljaju efikasan odgovor na bilo koju od naprijed navedenih pojava, uključujući i spremnost na brzo reagovanje na pojave prirodnih katastrofa.

Preventivne mjere se implementiraju kroz sljedeće aktivnosti: fizička zaštita, preventivno tehničke mjere obezbjeđenja, zaštita od požara ili protivpožarna zaštita i sanitarno tehničke, biološke i hemijske mjere obezbjeđenja sopstvenih resursa a samim tim i uticaja i zaštite životne sredine i okoline.

• 3.2. Društvena - korporativna odgovornost

Kompanija je u 2018 godini izdvojila je 119.000€ za donacije i sponzorstva. Struktura je prikazana na sljedećem grafikonu:

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Kompanija ima jasnu viziju razvoja za narednih 5 godina. Planirana je:

- Zamjena dotrajale i troškovno neekonomične opreme. Sistem kontrole kvaliteta će ostati na istom nivou, te će ulaganja u proizvodne i prerađivačke kapacitete biti prije svega u ciju poboljšanja kvaliteta gotovog proizvoda. U ovom pravcu planirane su investicije:
 - Novih kombajna za berbu grožđa, uređaja za zelenu rezidbu, traktora, pametnog sistema za navodnjavanje, međurednu obradu, dodatka za zaštitu bilja, i izvođenja operacija lacenja vinove loze,
 - Novih presa, filtera, inox sudova, barika, tankova za fermentaciju, sistema kontrolisanog održavanja temperaturu u fazi fermentacije kada su u pitanju prerađivački kapaciteti,
 - Sanacije postojećih i izgradnje novih objekata
- Projekat upravljanja otpadom kada je u pitanju materijal koji nastaje zimskom rezidbom, tako i kominom kao rezidue prerađivačkih aktivnosti Plantaža. Proizvodnja toplotne, ali ispitivanje potencijala proizvodnje električne energije iz drvenog otpada, kao i proizvodnja đubriva iz komine su razvojni ciljevi kompanije u narednom periodu.
- Razvoj novih proizvoda kako iz osnovne djelatnosti kompanije koje se ogledaju u novim kupazama, kao i proizvodnji gotovog proizvoda svih cjenovnih kategorija. Planirana je i proizvodnja novih voćarskih kultura.

Ukupna vrijednost planiranih ulaganja u narednih pet godina iznosi 20 mil €

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

5.1. Istraživanje i razvoj

Aktivnosti istraživanja i razvoja su već godinama zastupljeni u kompaniji, tako da posjedujemo i registrovan naučno-istraživački centar. Istraživački projekti će biti usmjereni i podijeljeni na:

- Naučno istraživačke radove kojima će se ispitivati dalji potencijali naših sorti vinove loze, uticaja klimatskih promjena na prinose i kvalitet grozdja, i sisteme preciznog vinogradarstva.
- Drugi dio se odnosi na oblast primijenjene nauke u kojima će se kroz niz investicionih projekata implementirati nove i inovirane tehnologije već gore navedenih oblasti.

Naš sektor razvoja je mnogo uradio na planu naučne sistematizacije autohtonih sorti i utvrđivanja porijekla svih sorti koje se gaje na ovim prostorima. Naime Plantaže su realizovale epohalni projekat koji se bavio diverzitetom crnogorske vinove loze. Projekat je rezultat dugogodišnjeg rada Plantaža i njenog Sektora za razvoj i nauku sa vodećim svjetskim naučnim centrima u Španiji i Kanadi. Ova istraživanja pomjeraju granice i svrstavaju crnogorsko vinogradarstvo i vinarstvo rame uz rame sa najpoznatijim tradicionalnim vinskim regionima u svijetu koje imaju sličnu strukturu pedigree sorti vinove loze kao Crna Gora. Za Plantaže ovaj projekat, je od posebnog značaja, jer otvara novo poglavlje o vinskom turizmu Crne Gore. Ovi rezultati obezbjeđuju razvoj i kompetitivnost Plantaža na tržištu za decenije koje dolaze. Ovim istraživanjima je utvrđeno da je najčešća vinska sorta u Crnoj Gori bila „kratošija“ i „razaklija“ od stonih sorti. Utvrđeno je da je „kratošija“ otac vranca, a majka mu je jedna malo poznata crnogorska sorta pod nazivom „duljenga“. Rezultati posljednjih genetičkih istraživanja potvrđuju da je kratošija definitivno najstarije ime za sortu zinfandel koja je prenesena iz Crne Gore u Kaliforniju. Vjekovno gajenje kratošije (zinfandela) na terenima Crne Gore potvrđuje i veliko prisustvo ove sorte na svim vinogradarskim terenima Crne Gore u prošlosti, a i danas. Smatramo da je naša misija da zajedno sa malim proizvođačima razvijamo vinsku kulturu u Crnoj Gori i podižemo kvalitet naših vina kako bi bila konkurentna i na domaćem i na inostranom tržištu.

Ulaganje u maslinarstvo, djelatnost komplementarnu vinarstvu, jedan je od razvojnih potencijala kompanije.

Masline su, najmlađa biljna kultura koja se gaji u Plantažama, na površini od 30 ha. Danas, u posjedu Plantaža je 12.500 stabala masline. Plan je da se u narednoj godini zasad proširi za 5.000 stabala, a imamo namjeru da za 2-3 godine gazdujemo najvećim maslinjakom u Crnoj Gori, sa 20.000 stabala. Ovogodišnja berba maslina u Plantažama je bila izvanredna i ubrano je blizu 40 tona. Pažljivom njegom i isključivo ručnom berbom, uz najsavremeniju preradu na presama za hladno cijedenje, dobijeno je zlatno-zeleno ulje raskošnog mirisa i skladnog, pikantnog plemenitog ukusa u količini od 6.000 lit. Želimo da, uzgojem ove kulture Crna Gora, domovina najstarije masline na svijetu, ponovo zauzme mjesto koje joj pripada u svijetu maslinarstva, zaokružujući svoju autentičnu vinsko – gastronomsku priču.

5.2. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

U realizaciji aktivnosti definisanih Planom i programom rada za 2018. godinu bilo je angažovano 652 stalno zaposlena i 1.200 radnika na sezonskim poslovima, o kojima je kompanija vodila posebnu brigu, unapređujući njihov životni standard i kvalitete života, kroz pojačanu zaštitu na radu, permanentnu edukaciju, socijalnu politiku, i sl.

Edukacija zaposlenih je nužna jer Plantaže služe kao primjer za dalji razvoj i privrede i poljoprivrede. Planirana je dalje edukacija zaposlenih kroz seminare, konferencije, kongrese iz svih oblasti:

- Ekonomsko-finansijskih,
- Pravnih,
- Proizvodnih i to proizvodnje grozdja i vina,
- Oblasti marketinga i prodaje
- Edukacija o vinskoj kulturi

Od prethodne godine Plantaže su pokrenule niz kurseva iz svih navedenih oblasti kako bi se zaposleni mogli upoznati sa svim segmentima rada ove kompanije.

U 2018 godini pokrenut je Vinski edukativni centar koji za cilj ima edukaciju ljubitelja vina i profesionalaca.

Posebna pažnja je posvecena i transferu znanja kako bi nove tehnologije mogli efikasno koristiti.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Kompanija u toku 2018.godine nije vršila otkup sopstvenih akcije, niti namjerava da ih stiče u narednom periodu.

7. POSLOVNE JEDINICE

Kompanija je osnivač i vlasnik sljedećih pravnih lica:

- 13.jul d.o.o. Beograd, učešće 100%
- 13.jul d.o.o. Sarajevo, učešće 100%
- Plant-OMP d.o.o., učešće 50%
- Monteadria UK Limited, učešće 33,33%
- Recomont, učešće 20%
- Societe Generale Montenegro banka, učešće 2,92%
- Lovćen osiguranje a.d., učešće 0,12%

8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Finansijski instrumenti su sredstva kojima se može trgovati. Mogu se podijeliti na dvije vrste: gotovinske instrumente i derivativne instrumente.

Gotovinski instrumenti su između ostalog akcije, kao osnovne hartije od vrijednosti.

Sopstveni kapital kompanije čini 179.255.993 obične akcije, nominalna vrijednosti je 0,5113€, ukupna vrijednost 91.653.589,22€. Struktura je data u prvom dijelu izvještaja.

Akcije se kotiraju na A listi Montenegroberze. Tržišna vrijednost akcije na dan 31.12.2018. iznosila je 0,1200€.

S druge strane, kompanija posjeduje akcije Societe Generale Montenegro banke (2.824 akcije, nominalne vrijednosti 255,65€, što čini 2,92% vlasništva) i Lovćen osiguranja (391 akcija, nominalne vrijednosti 22,1661€, što čini 0,12% vlasništva).

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Dobro upravljanje rizikom je bitan aspekt uspješnog poslovanja. Nekim rizicima se može se direktno upravljati, dok su drugi rizici u velikoj mjeri izvan kontrole upravljanja preduzećem. Rukovodstvo kompanije ima različite nivoe kontrole u pogledu rizika, sa ciljem otkrivanja mogućih rizika i procijene potencijalnog uticaja na poslovanje kompanije.

Finansijski rizici se odnose na direktne rizike koji proističu iz upravljanja novčanim tokovima. Upravljanje ovim rizicima podrazumijeva tri faze:

- Identifikovanje finansijskih rizika i njihovih uzroka
- Mjerenje nivoa finansijskih rizika i njihovih efekata
- Utvrđivanje planova i strategija za rješavanje rizika

Metode upravljanja finansijskim rizicima kojim se rukovodstvo koristi su sljedeće:

- izbjegavanje rizika - odbijanje bavljenja aktivnostima koje su visoko rizične
- ublažavanje rizika - smanjenje negativnih posljedica kada su finansijski rizici neizbježni
- prenos rizika - kao što je npr. plaćanje osiguranja u zamjenu za zaštitu od finansijskog rizika
- prihvatanje rizika - zadržavanje određenog nivoa rizika, ako je očekivani profit mnogo veći od potencijalnog rizika.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Postoji mnogo načina kategorizacije finansijskih rizika kompanije. Jedan pristup za ovo se obezbeđuje razdvajanjem finansijskog rizika u četiri široke kategorije:

- rizik cijena: podrazumijeva rizik promjena valutnih kurseva, kamatnih stopa ili cijena proizvoda, gdje bi njihova promjena mogla rezultirati gubicima u poslovanju. Kompanija poslovanje obavlja u zvaničnoj valuti (EUR), tako da rizik valutnih kurseva ne postoji. Kamatne stope na kreditna zaduženja su fiksne ili dijelom vezane za EURIBOR, zavisnosti od Ugovora, ali kako je njegova vrijednost u toku 2018.god. i početkom 2019. i dalje negativna, nije bilo uticaja na cijenu zaduživanja. Što se tiče cijena naših proizvoda, nisu se mijenjale, osim od 01.01.2019. zbog rasta akcize, a ovi efekti tek treba da se utvrde.
- kreditni rizik: rizik da zajmoprimac neće biti u mogućnosti da otplati kredit. Kompanija redovno izmiruje obaveze po kreditima i nije imala problema po tom pitanju.
- rizik likvidnosti: podrazumijeva lakoću kojom kompanija može pretvoriti svoju imovinu u gotovinu ukoliko postoji iznenadna potreba za dodatnim novčanim tokovima. Obrtna sredstva kompanije su značajno veća od kratkoročnih obaveza, što pokazuje koeficijent likvidnosti, pa je ovaj rizik na umjerenom nivou
- rizik novčanog toka: rizik da gotovina i gotovinski ekvivalenti nisu dovoljni za izmirivanje dospjelih obaveza. Kompanija ima određena kašnjenja u izmirivanju dijela obaveza u zavisnosti od perioda godine, jer je dio priliva sezonskog karaktera.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Novi standard revizije MRevS 701 – Saopštavanje ključnih revizorskih pitanja – uključuje, i poseban akcenat stavlja na analizu rizika u kontekstu otkrivanja nedostataka u pravnom licu koji se odnose na povećan rizik materijalno pogrešnog iskaza ili značajan rizik identifikovan u skladu sa MRevS 315 (značajne promjene koje su se desile u odnosu na prethodni finansijski period; određene vrste transakcija u kojima je revizor naišao na poteškoće prilikom sprovođenja revizorskih postupaka, promjene u okruženju entiteta, finansijskim uslovima ili aktivnostima koje imaju značajan uticaj).

U nastavku dajemo **Registar rizika** za našu kompaniju, zajedno sa **Ocjenom inherentnog rizika**:

R. br	Proces u kojem se rizik pojavljuje	Rizik	Cilj/Proces na koji rizik može da utiče	Vrednovanje i ocena rizika			Opcija za postupanje sa rizikom	Mera za postupanje sa rizikom
				Vjerovatnoća	Posljedice	Ocjena		
1	Proizvodnja žestokih alkoholnih pića	Zastoj u proizvodnji usled kvara opreme koja se eksterno održava	Kašnjenje u planu proizvodnje	3	4	12	deljenje rizika	Ugovor za održavanje opreme sa outsource organizacijom sa posebnim klauzulama za rok popravke
2		Zastoj u proizvodnji usled kvara opreme koja se interno održava	Kašnjenje u planu proizvodnje	3	4	12	izmena verovatnoće ili posledice	Izrada planova preventivnog planskog održavanja i njihova primena
3		Zastoj usled nestanka struje	Kašnjenje u planu proizvodnje	2	4	8	izmena verovatnoće ili posledice	Iznalaženje alternativnih izvora snabdevanja
4		Nemogućnost ispunjenja plana proizvodnje usled nedostatka kapaciteta	Kašnjenje u planu proizvodnje	3	4	12	deljenje rizika	Angažovanje outsource organizacije
5	Proizvodnja bresaka i grožđa	suša	umanjen rod	2	4	8	izmena verovatnoće ili posledice	Navodnjavanje
6		kišna godina	umanjen rod	1	3	3	rizik je prihvatljiv	
7		bolesti voća i grožđa	umanjen rod	2	5	10	eliminisanje izvora rizika	potpuna primena zaštite voća i grožđa
8	Nabavka	Kašnjenje u isporuci nabavljenih sirovina	Neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	3	3	9	deljenje rizika	Definisanje klauzula za obezbeđenje u ugovorima sa isporučiocima

9		Nemogućnost nabavke sirovina usled stanja na tržištu	Neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	2	4	8	zadržavanje rizika	Analiza tržišta sirovina
10		Loš kvalitet nabavljenih sirovina	Neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	2	3	6	rizik je prihvatljiv	
11	Prodaja	Nedostatak tržišta	Smanjenje kapaciteta ili obustava proizvodnje	1	5	5	rizik je prihvatljiv	
12		Nemogućnost finansijske realizacije isporučenih proizvoda	Ispunjenje finansijskog plana	3	4	12	izmena verovatnoće ili posledice	Naplata putem predračuna i defisanje finansijskih klauzula u ugovorima
13		Odustajanje korisnika od preuzimanja već proizvedenih proizvoda	Otežano skladištenje proizvoda	1	3	3	rizik je prihvatljiv	
14		Kašnjenje u isporuci proizvoda	Zadovoljstvo korisnika	2	3	6	rizik je prihvatljiv	
15	Opšti rizici	Opasnosti od udesa u radnoj i životnoj sredini (požar, eksplozija, isticanje hemikalija i slično)	Aspekti životne sredine i rizici po bezbjednost i zdravlje na radu	2	5	10	izmena verovatnoće ili posledice	Postupanje u slučaju udesa POS/E-100-19 (ISO 14001) i u skladu sa Planom prevencije udesa
16		Vanredne situacije (prirodne nepogode, rat, vanredno stanje, socijalni nemiri)	Ukupno poslovanje organizacije	3	5	15	zadržavanje rizika	Postupanje u skladu sa Planom prevencije i planom zaštite od udesa
17		Izmena zakona u oblasti poslovanja	Ukupno poslovanje organizacije	3	4	12	preuzimanje rizika da bi se iskoristila prilika	Subvencije u oblasti zapošljavanja, ...
18		Izmena zakona u oblasti finansija	Ukupno poslovanje organizacije	3	4	12	zadržavanje rizika	
19		Rizik od neusklađenosti sa drugim zakonskim propisima i zahtjevima regulatornih tijela	Otežano sprovođenje redovnih aktivnosti	3	2	6	Izmjena vjerovatnoće ili posledice	Blagovremeno sprovođenje svih zahtjevanih mjera, dobijanje dozvola, rješenja, elaborata i slično
20		Odlivanje stručnog kadra i kompetencije zaposlenih	Kašnjenje u izvršenju poslova	3	3	9	Zadržavanje rizika	Briga o zaposlenima , obuka